

UZASADNIENIE

Decyzją z dn 21 grudnia 2016 r., znak (...) - (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił E. Z. prawa do zasiłku chorobowego za okres niezdolności do pracy od 1 grudnia do 6 grudnia 2016 r. – przypadającej po ustaniu tytułu ubezpieczenia. W uzasadnieniu decyzji Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, iż z danych zawartych na koncie ubezpieczonej organ rentowy ustalił, że w trakcie orzeczonej niezdolności do pracy po ustaniu tytułu ubezpieczenia ubezpieczona kontynuuje wcześniej zawartą umowę zlecenia zawartą z P. Opiekuńczo Wychowawczą w G.. Zdaniem ZUS wyczerpuje to dyspozycję normy art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. Nr 60, poz. 636) i w związku z tym na podstawie art. 66 tejże ustawy organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do zasiłku chorobowego za cały okres niezdolności do pracy.

Odwołanie od powyższej decyzji wniosła ubezpieczona, w uzasadnieniu wskazując, że jej zatrudnienie z tytułu umowy o pracę ustało z powodu mobbingu, a stan jej zdrowia w tamtym okresie nie pozwalał na świadczenie jakiejkolwiek pracy zarobkowej. W spornym okresie nie świadczyła żadnych czynności w związku z umową zlecenia zawartą z P. Opiekuńczo Wychowawczą w G. i nie pobierała z tego tytułu wynagrodzenia.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wniósł o jego oddalenie z uzasadnieniem analogicznym, jak w decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W okresie od 128 lutego 2012 r. do 30 listopada 2016 r. E. Z. była zatrudniona w Domu Pomocy Społecznej w G., na podstawie umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku inspektora ds. BHP. Umowa ustała na skutek wypowiedzenia przez pracownika.

Bezsporne, a nadto : świadectwo pracy – k. 5 akt zasiłkowych, przesłuchanie ubezpieczonej – k. 20 akt sprawy.

Do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. (Inspektoratu w G.) wpłynęło zaświadczenie lekarskie E. Z. za okres od 1 grudnia 2016 r. do 6 grudnia 2016 r.

Bezsporne, a nadto zaświadczenia lekarskie w aktach zasiłkowych, karta zasiłkowa w aktach zasiłkowych.

W okresie od 1 grudnia 2016 r. do 6 grudnia 2016 r. E. Z. nie podejmowała żadnej działalności zarobkowej. Nie pozwalał jej na to stan zdrowia – depresja.

Dowód: przesłuchanie ubezpieczonej – k. 20, pismo P. Opiekuńczo – Wychowawczej w G. – k. 15

Począwszy od 2011 r. E. Z. co rok zawierała z P. Opiekuńczo Wychowawczą w G. umowę zlecenia, której przedmiotem były czynności inspektora BHP świadczone w razie powstania takiej potrzeby w P.. E. Z. stawiała się na telefoniczne wezwanie. Przeciętnie była wzywana raz w miesiącu i wówczas świadczyła swoje usługi przez około 1 godzinę. Po 30 listopada 2016 r. nie była wzywana do P. i nie było potrzeby wykonywania jej usług – ostatnie czynności wykonała w maju 2016 r. Nie wystawiała za ten okres żadnego rachunku i nie otrzymywała żadnej zapłaty. Ostatnia umowa zlecenia obowiązywała do 31 grudnia 2016 r. i nie została ponowiona.

Dowód: przesłuchanie ubezpieczonej – k. 20, pismo P. Opiekuńczo – Wychowawczej w G. – k. 15.

Za okres począwszy od 7 grudnia 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydał decyzję o odmowie przyznania ubezpieczonej prawa do świadczenia rehabilitacyjnego, a odwołanie od tej decyzji jest przedmiotem innego postępowania przed tutejszym Sądem.

Niesporne

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonej okazało się uzasadnione.

Przedmiot sporu w niniejszej sprawie stanowiło prawo ubezpieczonej do zasiłku chorobowego za okres od 1 do 6 grudnia 2016 r. Ubezpieczona twierdziła, że w tym okresie nie kontynuowała działalności zarobkowej, ponieważ nie była w stanie i nie było takiej potrzeby ze strony zleceniodawcy. Organ rentowy podnosił, iż skoro po ustaniu tytułu ubezpieczenia związanego z umową o pracę w Domu Pomocy Społecznej w G., ubezpieczona wciąż miała zawartą umowę zlecenia w P. Opiekuńczo – Wychowawczej w G., to straciła prawo do zasiłku za cały okres objęty zaświadczeniem lekarskim. Zatem istota sporu sprowadzała się do rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego, czy ubezpieczona winna zostać pozbawiona prawa do zasiłku chorobowego za cały okres orzeczonej niezdolności do pracy w oparciu o art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. Nr 60, poz. 636).

Organ rentowy prawidłowo obrał za podstawę prawną decyzji art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy zasiłkowej, a nie art. 17 ust. 1 ustawy.

Przepis art. 17 ustawy utratę prawa do zasiłku chorobowego odnosi do okresu zwolnienia wynikającego z orzeczenia lekarskiego o zwolnieniu od pracy, natomiast według regulacji art. 13 ustawy, zasiłek chorobowy w ogóle nie przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, a więc nie odnosi się do okresów poszczególnych zwolnień, tak jak w przepisie art. 17. Z porównania treści art. 13 i art. 17 ustawy z 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa wynika wyraźnie, iż każdy z nich odnosi się do innego kręgu osób. Nadto regulują one zasadniczo inne stany faktyczne, gdyż pierwszy z nich dotyczy okoliczności powodujących brak prawa do zasiłku chorobowego w okresie po ustaniu tytułu ubezpieczenia (prawo to w ogóle nie powstaje), drugi zaś utratę tego prawa (już po jego powstaniu). Użycie w art. 17 ustawy z 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa pojęcia "ubezpieczony", dla określenia adresata normy prawnej zawartej w tym przepisie, przemawia za przyjęciem poglądu, iż przepis ten odnosi się do zasiłku chorobowego wypłacanego w czasie podlegania ubezpieczeniu chorobowemu, a nie po jego ustaniu, skoro "ubezpieczonymi", w myśl art. 1 ust. 1 ustawy, są osoby objęte ubezpieczeniem społecznym w razie choroby i macierzyństwa określonym w ustawie z 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Przepisy art. 13 i art. 17 ustawy zasiłkowej zawierają zatem odrębne i różniące się zasadniczo regulacje stanowiące odstępstwo (po spełnieniu warunków w nich przewidzianych) od ogólnych zasad określających przesłanki prawa do zasiłku chorobowego wymienionych w art. 4, art. 6 i art. 7 ustawy, przy czym prawa do zasiłku chorobowego za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego dotyczy wyłącznie art. 13.

Regulacje z art. 13 i 17 ustawy zasiłkowej różnią się, jako podstawy rozstrzygnięcia nie tylko ze względu na inne okresy ochrony ubezpieczeniowej, ale także dlatego, iż używają odmiennych pojęć, co już wstępnie wskazuje, że ich znaczenie nie jest tożsame. Przepis art. 17 jest stosowany ze względu na wykonywanie "pracy zarobkowej", natomiast art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy ma na uwadze "działalność zarobkową". Oczywiście, działalność zarobkową - już tylko ze względów semantycznych - można ujmować szerzej niż pracę zarobkową. Odmienność ta wyraża różnicę pomiędzy regulacją z art. 13 i art. 17 ustawy, jednak jej nie wyczerpuje.

Taki sposób odmiennego rozumienia norm art. 13 i 17 ustawy zasiłkowej potwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 czerwca 2013 r. (I UK 19/13).

Zgodnie z art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, zasiłek chorobowy z tytułu niezdolności do pracy powstałej w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, jak i z tytułu niezdolności do pracy powstałej po ustaniu tytułu ubezpieczenia, nie przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli osoba niezdolna do pracy podejmuje

lub kontynuuje działalność zarobkową stanowiącą tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniającą prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odnosił się do formalnego występowania tytułu do dobrowolnego ubezpieczenia społecznego, podczas gdy ubezpieczona zwracała uwagę na niewykonywanie żadnych czynności zarobkowych w spornym okresie w związku z umową zlecenia zawartą z P. Opiekuńczo Wychowawczą.

Sąd przychylił się do stanowiska prezentowanego przez ubezpieczoną. Świadczenia z ubezpieczenia społecznego mają na celu zapewnienie środków utrzymania ubezpieczonemu, który z różnych powodów nie ma w danym okresie możliwości uzyskiwania dochodu z działalności wykonywanej osobiście, niezależnie od tego, na jakiej podstawie. Analogiczną funkcję pełni zasiłek chorobowy zastępujący utracony zarobek. W trafnym orzeczeniu z dnia 4 czerwca 2012 roku wydanym w sprawie o sygnaturze akt I UK 13/12 Sąd Najwyższy wyjaśnił, że ryzykiem chronionym jest w tym przypadku niemożność wykonywania (kontynuowania lub podjęcia) każdej działalności zarobkowej, zarówno tej, której wykonywanie dawało tytuł do objęcia ubezpieczeniem, jak i wykonywanej równoległe z taką działalnością, a ponadto jakiejkolwiek nowej działalności dającej źródło utrzymania. W uzasadnieniu cytowanego wyroku Sąd Najwyższy rozważał zastosowanie przepisu art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa w kontekście niezdolności do pracy po ustaniu zatrudnienia, podczas gdy ubezpieczony miał jednocześnie zarejestrowaną działalność gospodarczą. Trafnie zwrócił uwagę, że wpis do ewidencji działalności gospodarczej ustanawia jedynie domniemanie jej prowadzenia, które może zostać obalone przez wykazanie, że rzekomy przedsiębiorca nie wykonuje w związku z tym żadnych czynności. W razie potwierdzenia tej okoliczności tytuł do ubezpieczenia nie powstaje, pomimo istnienia ku temu formalnej podstawy.

Nadto Sąd Najwyższy podkreślił, że „zasiłek nie przysługuje jedynie w okresie trwania wymienionych w nim [w art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy] okoliczności”.

Pojęcie „innej działalności zarobkowej” z art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy musi przejawiać się rzeczywistą aktywnością ubezpieczonego ukierunkowaną na uzyskanie zarobku (tak wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach, III AUa 67/99, OSA 2000/7-8/37). Potwierdzają to poglądy prezentowane przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 30 sierpnia 2001 r. (III ZP 11/01, OSP 2002/1/18) oraz Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 27 lutego 2001 r. (III AUa 91/01, OSA 2001/11/42).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy zauważyć, że również związanie stron umową zlecenia w danym okresie nie musi wiązać się z rzeczywistym podejmowaniem w jej ramach jakiejkolwiek aktywności przez zleceniobiorcę. Ciężar dowodu w tym przedmiocie spoczywa na ubezpieczonym i w przypadku E. Z. obalenie domniemania faktycznego wynikającego z treści umowy okazało się skuteczne. Ubezpieczona przekonująco zeznała, że podstawowym miejscem zatrudnienia, związanym z codziennymi obowiązkami, był dla niej Dom Pomocy Społecznej w G.. Natomiast z umową zlecenia w P. Opiekuńczo – Wychowawczej wiązało się tylko okazjonalne (średnio 1 raz w miesiącu przez 1-2 godziny) wykonywanie czynności inspektora BHP. Poza tym ubezpieczona zwróciła uwagę, że ze względu na depresję po ustaniu stosunku pracy nie była w stanie zająć się jakimikolwiek czynnościami zarobkowymi. Potwierdziło to także pismo P. Opiekuńczo Wychowawczej.

W tym stanie rzeczy sąd uznał, że ubezpieczona nie wykonywała w okresie poczynawszy od 1 grudnia 2016 r. żadnych czynności w ramach umowy zlecenia łączącej ją z P., przez co nie doszło w rzeczywistości do kontynuowania przez nią działalności zarobkowej w rozumieniu art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Nie posiadała wówczas także jakiegokolwiek innego tytułu do ubezpieczenia chorobowego, czy to obowiązkowego, czy to dobrowolnego, wobec czego nie zaktualizowała się przesłanka odmowy wypłaty świadczenia określona w przywołanym przepisie. Nie zaszły również inne okoliczności uzasadniające pozbawienie ubezpieczonej prawa do zasiłku chorobowego, wobec czego decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. nie miała merytorycznego uzasadnienia.

W konsekwencji sąd uwzględnił odwołanie w całości i w oparciu o treść art. 477¹⁴ § 2 kpc orzekł o przyznaniu ubezpieczonej prawa do zasiłku chorobowego za okres począwszy od dnia 1 grudnia 2016 r. do 6 grudnia 2016 r.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

31.05.2017